

La Fundació Pilar i Joan Miró estrena aquest dijous un documental sobre el ceramista Lluís Castaldo.

Les formes infinites

Irene Sala i Guillem Deyà signen una mirada personal en format audiovisual de la figura d'un dels ceramistes més importants del nostre temps.

Castaldo -que ha comptat amb l'amistat i el reconeixement de reconeguts artistes com Joan Miró, Camilo José Cela, Blai Bonet o Baltasar Porcel- és pioner en el tractament de la frontalitat de les peces ceràmiques i en les seves formes, que du fins a límits insospitats.



LLUÍS CASTALDO:

"La ceràmica és el primer testimoni, el primer fet que va marcar profundament la vida i els sentiments de tots els pobles que l'han practicada en totes les cultures. El vertader ceramista se sent lligat més que qualsevol altre artista als seus propis orígens com a home, d'aquí la màgia i la mística d'aquest ofici"

Palma, 1 de juliol de 2024. La Fundació Pilar i Joan Miró estrena aquest dijous dia 4 de juliol el documental *Les formes infinites*. Lluís Castaldo, essència i existència d'un ceramista. Una peça audiovisual que ressegueix la història d'un dels ceramistes contemporanis més importants i que beu de la influència de grans mestres com Llorenç Artigas i Antoni Cumellas. En el cas de Lluís Castaldo la frontera entre vida i obra és tan fina que ha comptat amb el suport i l'amistat de reconeguts artistes com Joan Miró, Camilo José Cela, Blai Bonet o Baltasar Porcel. El documental està presentat i guionitzat per la periodista Irene Sala, sota la realització de Guillem Deyà. Tots dos comparteixen direcció d'una pel·lícula produïda per Espiral, coproduïda per IB3 i que ha tengut la col·laboració del Consell de Mallorca. El músic Joan Valent en signa la banda sonora original.

Lluís Castaldo és un creador inquiet i renovador, i un investigador i revolucionari. Reconegut a nivell nacional i internacional, no ha cessat mai en la seva recerca i creació de noves peces i obres. Estudià Belles Arts a Barcelona i començà fent pintura, però aviat es passà a la ceràmica i com si d'un cercle de vida es tractés, ara,

als 88 anys, torna a pintar. Va ser pioner en la incorporació de la ceràmica en l'arquitectura i també en la frontalitat de les seves peces tornejades, que modula i fa créixer fins a límits insospitats.

Castaldo i la seva obra tenen una connexió evident amb la seva terra, Sóller: beu dels seus colors, s'integra en els seus paisatges, fins al punt que la seva trajectòria artística de ben segur no seria la mateixa sense aquesta inspiració.

Una mirada personal a l'univers creatiu i personal de Lluís Castaldo

A més de fer justícia a l'artista mallorquí, aquest documental és una mirada personal al recorregut artístic i vital de Lluís Castaldo. I aquesta proposta s'aconsegueix a través de la presentació, la narració i les entrevistes d'una periodista, Irene Sala, i dels ulls d'un realitzador i creador audiovisual, Guillem Deyà. Sala proposa a l'espectador un viatge en primera persona, sense estridències ni personalismes, a la història de Castaldo.

"M'agrada pensar que és com si agafés de la mà les persones que miren el documental, a elles les convit a acompanyar-me a parlar amb la gent que ha esdevingut imprescindible a l'hora de configurar l'univers creatiu i vital de Lluís Castaldo. Sovint els periodistes partim de tesis predeterminades a l'hora de fer la nostra feina i, evidentment aquesta peça

audiovisual és una aposta personal. Però tot i aquest punt de partida, no hi ha cap voluntat de personalismes ni d'explicar una història preconcebuda". Deyà, per part seva, a més de codirigir i realitzar el documental, amb la canon en la mà, capta tot allò que l'espectador no veuria d'una altra manera. "Volia oferir a l'espectador un documental en 360 graus, com les peces de Castaldo", explica.

"Hem compartit moltes hores amb Lluís Castaldo i amb el seu entorn, personal i artístic. Vull pensar que de tot plegat en sorgeix el bessó imprescindible per explicar qui és Lluís Castaldo", explica Sala.

Les veus del documental

El mateix Castaldo és una de les veus més destacades del documental. Gràcies a les hores que l'equip ha passat amb ell ha estat possible copsar les fites més importants de la seva carrera, i també les anècdotes; tot allò que l'ha convertit en qui és: la seva família i també els amics. El jove ceramista, el seu principal hereu, Joan Pere Català, la seva filla, Blanca Castaldo, i la seva dona, Bel Suau, són alguns dels personatges claus de la peça. Però no hi falten els fills dels seus grans Mestres dels qui ho va aprendre tot: Joanet i Mariette Artigas, i Antoni Cumella; dels amics, com Camilo José Cela Conde, la seva secretària, Mabel Doderó o el pintor José María Sicilia; a més de veus destaca-



des dins el món de la ceràmica, com ara el director del Museu Nacional de Ceràmica, Jaume Coll, o el director de la "Revista Ceràmica", Antonio Vivas.

Castaldo va formar part d'una generació en què la cultura a Sóller va viure un moment àlgid. A més del propi Castaldo, ho explica Pep Ensenyat, director del Museu Casal de Cultura de Sóller i fill d'un dels millors amics de Castaldo. També hi és present el crític d'art i amic de la infància, Pep Bauzá i Pizà, que va ser un dels promotors del nomenament de Castaldo com a Fill Il·lustre de Sóller. L'historiador i arxiver Toni Quetglas és l'encarregat de contextualitzar la seva figura en un moment històric, i el càmera Vicenç Matas, que l'ha seguit les darreres dècades, aporta tot un arxiu audiovisual de gran valor. També hi participen destacats ceramistes actuals, com Maria Àngels Domingo, Madola -amb qui va compartir la reconeguda exposició Doce ceramistas españoles-, i l'amic i escriptor, Guillem Frontera. Va ser quan Frontera fou director del Solleric que Ses Voltes acollí una important exposició: Matèria i forma. També hi és present la seva vessant formadora, Mercè Alabern, professora de ceràmica de l'Escola d'Arts i Oficis de Palma, parla dels anys en què compartiren tasca docent. L'equip s'ha desplaçat fins a Barcelona, Madrid, València i també fins a Sargadelos, a Galícia, que durant dècades va ser un important

centre neuràlgic de cultura. Allà Castaldo hi impartí cursos i hi passà feliços mesos d'estiu.

La primera ceràmica mural, també molt destacada al llarg de la seva carrera, la va fer a petició de l'arquitecte García Ruiz, però amb qui més va treballar, va ser amb l'arquitecte Josep Ferragut Pou. En destaquen molts, com el de l'emblemàtic edifici de GESA, el del Parc de sa Quarantena, el del banc de Bilbao... D'aquesta comunitat entre arquitectura i ceràmica en parlen Judit Vega, directora de la UNED i estudianta de l'obra de Ferragut, i Juan de Semena, col·leccionista i nét de l'arquitecte García Ruiz. Però si una obra ha trascendit la memòria col·lectiva és el mural que va fer d'una obra de Joan Miró al Parc de la Mar. Els artífexs, l'exbatle de Palma, Ramon Socias, i un dels arquitectes del Parc de la Mar, expliquen com es va gestar aquella col·laboració.

El resultat és un relat fidedigne de qui és Lluís Castaldo: un home que mai no ha diferenciat feina i plaer; que ha fet del seu taller ca seva; que ha implicat la seva família en la seva passió, una passió que l'ha convertit en l'artista i l'home, amic dels seus amics, bondados per sobre de tot, que és. Aquest projecte també vol ser un reconeixement a una disciplina artística a la qual, en alguns moments de la història, li ha costat aixecar el vol i entrar també a les galeries per a ser exposada.



Els lligams amb la seva terra: Sóller

La joventut de Lluís Castaldo ha estat lligada a uns dels moments de màxim esplendor cultural i artístic a Mallorca. El 1949 va començar fent feina al casino la Unió de Sóller, al qual eren assidus personatges tan destacats com els pintors Luis Castellanos, Josep Ventosa, Josep Puigdollas, Celià o Juli Ramis, entre d'altres. El contacte amb aquest món va fer néixer en Lluís Castaldo la passió per l'art.

A més, va ser membre fundador del Casal de Cultura durant la postguerra i ha vinculat tota la seva carrera a aquest indret mallorquí: és a la Vall on té el seu taller, des d'on fa brollar la seva creativitat i des d'on es relaciona amb el món de l'art. Per ca seva, una de les cases més modernes d'aquell temps a Sóller, obra de l'arquitecte Sebastià Gamundí, hi ha nombrosos referents culturals, que han compartit amb la família dies i vetllades, tot posant en comú temes artístics i d'altres més mundans. Per això, entrar al món "Castaldo" és entrar en les entranyes del món cultural de les illes.

"A través d'aquest projecte obrim una finestra a l'esperit de l'artista per entendre i compartir el seu procés creatiu, on només el foc i el forn aporten l'atzar que Castaldo estudia i ressegueix mitjançant una feina metòdica i disciplinada", conclouen Deyà i Sala.

FITXA TÈCNICA

Gènere: documental

Títol: Les formes infinites. Lluís Castaldo, essència i existència d'un ceramista

Durada: 70 minuts

Direcció: Guillem Deyà i Irene Sala

Realització: Guillem Deyà

Guió i presentació: Irene Sala

Directors de fotografia: Agustí Torres i Bosco Llona

Ajudant de realització: Pere Llompart

Muntatge: Toni Amorós

Música: Joan Valent

Postproducció de so: Rubén Pérez

Cap de producció: Raquel Pérez

Perruqueria i maquillatge: Neus Genestra

Productora: Espiral

En coproducció amb IB3 Televisió i la col·laboració del Consell de Mallorca

